DOI: <https://doi.org/10.32353/khrife.1.2019.04>
УДК 343.98

М. В. Шепітько,

доктор юридичних наук,

доцент кафедри кримінального права

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого,

старший науковий співробітник, м. Харків, Україна,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7164-8037>

e-mail: shepitko.michael@gmail.com

ПРОБЛЕМИ ВИЯВЛЕННЯ ТА РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ПРАВОСУДДЯ, ЩО ВЧИНЯЮТЬСЯ ПРОФЕСІЙНИМИ УЧАСНИКАМИ СУДОЧИНСТВА (ПРОВАДЖЕННЯ)

Досліджено проблеми виявлення та розслідування злочинів проти правосуддя, що вчиняються професійними учасниками судочинства (провадження). Вчинення цих злочинів суддею, прокурором, адвокатом або іншим професійним учасником процесу суттєво підвищує рівень суспільної небезпечності, а також істотно ускладнює саме виявлення такої злочинної поведінки та подальше розслідування. Саме тому в статті звернено увагу на наявні особливі процедури та проблеми розслідування злочинів проти правосуддя, вчинених професійними учасниками судочинства (провадження).

Ключові слова: злочини проти правосуддя, виявлення злочинів, розслідування злочинів, професійний учасник судочинства, суддя, прокурор, адвокат, процесуальне законодавство.

Постановка наукової проблеми. Виявлення та розслідування злочинів проти правосуддя, що вчиняються професійними учасниками судочинства (провадження), мають на практиці суттєві ускладнення, що полягають у наявності специфічних процедур кримінального та судового провадження, спрацювання запобіжних механізмів від порушення принципів діяльності таких учасників судочинства (провадження). Наявність певних стримувань і противаг у цій системі в цілому не дає очікуваного результату суспільству щодо прозорості роботи судових та правоохоронних органів, зменшення рівня корупції в цих органах та їх очищення від непрофесійних кадрів. Для оцінки стану проблем необхідно звернути увагу на наявність статистичних даних щодо розслідування злочинів проти правосуддя, що вчиняються професійними учасниками судочинства (провадження) та практику застосування спеціальних процесуальних норм, які забезпечують незалежність діяльності цих осіб.

Аналіз основних досліджень і публікацій. До вирішення окремих проблем розслідування злочинів проти правосуддя зверталися у своїх роботах О. Я. Баєв¹, С. О. Книженко², М. Х. Мустафасв¹, С. В. Некрасов² та

¹ Баєв О. Я. Методические основы и типовые программы расследования принуждения к даче показаний. Москва : Юрлитинформ, 2013. С. 90–169.

² Книженко О. С. Особливості розслідування злочинів проти правосуддя, що вчиняються шляхом порушення порядку відбування покарання або попереднього ув'язнення. *Форум права*. 2016. № 3. С. 121–125.

ін. При цьому в цілому названа проблема не досліджувалася в контексті охоплення розслідування злочинів проти правосуддя, що вчиняються професійними учасниками судочинства (провадження). З прийняттям КПК України (2012) окремою проблемою стала стадія початку кримінального провадження, що пов'язується із виявленням злочинів проти правосуддя та застосуванням особливих процедур щодо професійних учасників судочинства (провадження). Певну увагу дослідженню цих проблем приділяли С. Є. Абламський, Т. Г. Фоміна, Р. П. Чича, О. О. Юхно та ін.³

Мета дослідження. Метою дослідження є вивчення проблем виявлення та розслідування злочинів проти правосуддя, що вчиняються професійними учасниками судочинства (провадження).

Викладення основного матеріалу дослідження. Проблеми початку досудового розслідування, здійснення слідчих та процесуальних дій щодо професійних учасників судочинства (провадження) пов'язуються із наявністю особливих процедур в КПК України для окремих із них. У КПК України передбачено 37 розділ, в якому врегульовано питання кримінального провадження щодо окремих категорій осіб. За ст. 480 КПК України особливий порядок кримінального провадження застосовується щодо таких суб'єктів злочинів проти правосуддя: 1) судді, судді Конституційного Суду України, а також присяжного на час виконання ним обов'язків у суді, Голови, заступника Голови, члена Вищої ради правосуддя, Голови, заступника Голови, члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України; 2) адвоката; 3) Генерального прокурора, його заступника, прокурора Спеціалізованої антикорупційної прокуратури; 4) Директора та працівників Національного антикорупційного бюро України.

Відповідно до ст. 481 КПК України повідомлення про підозру здійснюється: 1) адвокату — Генеральним прокурором, його заступником, керівником регіональної прокуратури в межах його повноважень; 2) прокурору Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, Директору або іншому працівнику НАБУ, заступникам Генерального прокурора — Генеральним прокурором (виконувачем обов'язків Генерального прокурора); 3) судді, судді Конституційного Суду України, присяжному на час виконання ним обов'язків у суді, Голові, заступнику Голови, члену Вищої ради правосуддя, Голові, заступнику Голови, члену ВККСУ, працівникам НАБУ — Генеральним прокурором або його заступником; 4) Генеральному прокурору —

---

¹ Мустафаев М. Х. Криминалистическая характеристика преступной деятельности против правосудия, совершенной работниками правоохранительных органов. *Проблемы в российском законодательстве*. 2011. № 5. С. 196–202.

² Руководство для следователей / под ред. Н. А. Селиванова, В. А. Снеткова. Москва : ИНФРА-М, 1997. С. 711–726.

³ Особливості досудового розслідування щодо окремої категорії осіб. Науково-методичні рекомендації. Харків : ХНУВС. 60 с.

заступником Генерального прокурора. Порушення процедури повідомлення про підозру названим службовим особам може призвести до їх виправдання за відповідними обвинуваченнями. Таким прикладом може бути вирок, винесений Святошинським районним судом м. Києва 8 квітня 2016 р. щодо обвинувачення в постановленні суддею завідомо неправосудної постанови про накладення адміністративного стягнення. Суддя був виправданий через те, що сторона захисту була штучно обмежена у праві збирати та подавати докази нарівні зі стороною обвинувачення (порушення принципу змагальності кримінального провадження)¹ — підозра в розумний строк повідомлена не була. Крім того, в судовому засіданні з'ясовано, що повідомлення про підозру професійному судді не складалося і не вручалось заступником Генерального прокурора України, який до того ж не мав статусу прокурора у конкретному кримінальному провадженні. На думку судді, який постановив виправдувальний вирок за обвинуваченням у вчиненні злочину проти правосуддя, передбаченого ст. 375 КК України, це призвело до відсутності реального процесуального контролю з боку Заступника Генерального прокурора України, наслідком чого стала неповнота досудового розслідування та порушення процесуального закону, усунути які неможливо².

Практика постановлення виправдувальних вироків за вищеназаними обставинами порушилася із намаганням Верховного Суду змінити підходи в ігноруванні вимоги процесуального закону щодо повідомлення про підозру судді, яке має здійснюватися за ст. 481 КПК України. Так, Вища рада правосуддя у своїй щорічній доповіді в 2018 р. звернула увагу на те, що Генеральний прокурор або його заступник самостійно складають повідомлення про підозру судді, однак доручають його вручення іншому прокурору. Цікавим є те, що виявлено рішення колегії суддів Касаційного адміністративного суду в адміністративній справі 800/536/17, яка невинуватно обґрунтувала свою позицію загальним положенням ст. ст. 36, 40 КПК України, де зазначається, що прокурор уповноважений доручати слідчому, органу досудового розслідування, а слідчий зобов'язаний виконувати доручення прокурора. За позицією суду, це вказує на відсутність необхідності повідомлення про підозру Генеральним прокурором або його заступником. Аналогічну позицію зайняла колегія суддів Касаційного адміністративного суду

---

¹ Названа помилка, допущена на стадії досудового розслідування злочину проти правосуддя, може бути віднесена до процесуальних або тактичних помилок слідчого та прокурора. Саме невдалий вибір часу повідомлення про підозру судді і встановлення його статусу як підозрюваного призвело в комплексі з іншими обставинами до винесення виправдувального вироку у даній справі.

² Архів Святошинського районного суду м. Києва, справа № 759/15166/15–к.

Верховного Суду в адміністративній справі 9901/679/18¹. Зрозуміло, що такий підхід Верховного Суду не тільки суперечить практиці суддів, які розглядають кримінальні справи, а ще й призводить до нехтування принципів законності, верховенства права та незалежності суддів. Не можна допустити, щоб спеціальна норма була заблокована в реалізації через обґрунтування, що це положення не сформульоване в загальній нормі. Зрозуміло, що цей підхід Верховного Суду в названих рішеннях щонайменше містить грубу помилку.

Особливості порядку притягнення до кримінальної відповідальності, затримання і обрання запобіжного заходу передбачено в ст. 482 КПК України. Так, в ч. 1 ст. 482 КПК України вказано, що затримання судді чи утримання його під вартою чи арештом здійснюється за згодою Вищої ради правосуддя, а без згоди цього органу суддя не може бути затриманий або утримуватися під вартою чи арештом до винесення обвинувального вироку судом, за винятком затримання судді під час або відразу ж після вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину. Суддя, затриманий за підозрою у вчиненні діяння, за яке встановлена кримінальна відповідальність, повинен бути негайно звільнений після з'ясування його особи, за винятком: 1) якщо Вищою радою правосуддя надано згоду на затримання судді у зв'язку з таким діянням; 2) затримання судді під час або відразу ж після вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину, якщо таке затримання є необхідним для попередження вчинення злочину, відвернення чи попередження наслідків злочину або забезпечення збереження доказів цього злочину. Суддя має бути негайно звільнений, якщо мета такого затримання (попередження вчинення злочину, відвернення чи попередження наслідків злочину або забезпечення збереження доказів цього злочину) досягнута².

Вища рада правосуддя за ч.ч. 1, 2 ст. 59 Закону України «Про Вищу раду правосуддя» розглядає подання про надання згоди на затримання судді, утримання його під вартою чи арештом не пізніше п'яти днів з дня отримання подання, а розгляд подання про надання згоди на затримання судді, утримання його під вартою чи арештом здійснюється Вищою радою правосуддя без виклику судді. У разі необхідності Вища рада правосуддя може викликати суддю для надання пояснень. Повідомлення про дату, час і місце розгляду відповідного

---

¹ Див.: Офіційний сайт Вищої ради правосуддя. URL : http://www.vru.gov.ua/content/file/Щорічна_доповідь_за_2018_рік.pdf (дата звернення 28.03.2019).

² Протокол. Юридичний інтернет-ресурс. URL : https://protocol.ua/rv/generalna_prokuratura_povidomila_vishchu_radu_pravosuddy_pro_svoyu_pravovu_pozitsiyu_shchodo_poryadku_zatrimannya_suddi_utrimannya_yo_go_pid_vartoyu_chi_areshtom/ (дата звернення 28.08.2019).

клопотання направляється Генеральному прокурору або його заступнику невідкладно.

Цікавим є те, що за статтями 60, 62 Закону України «Про Вищу раду правосуддя» процедура прийняття рішення про надання згоди на затримання судді, утримання його під вартою чи арештом є дещо ускладненою, оскільки таке рішення не тільки оголошується присутнім на засіданні, а й має негайно вручатися Генеральному прокурору, його заступнику або уповноваженому прокурору. Крім того, таке рішення може бути оскаржене в порядку, визначеному кримінальним процесуальним законодавством, як складова частина скарги на відповідну ухвалу слідчого судді про затримання судді, утримання його під вартою чи арештом. Усе це може призвести до втрати ефекту раптовості при здійсненні досудового розслідування злочинів проти правосуддя, які вчиняються судьями. У Щорічній доповіді Вищої ради правосуддя «Про стан забезпечення незалежності суддів в Україні» в 2017 р. зазначено, що у 2017 р. до Вищої ради правосуддя надійшло 14 подань Генеральної прокуратури України про надання згоди на затримання та/або утримання під вартою судді. На підставі вказаних подань Вищою радою правосуддя надано згоду на тримання під вартою 8 суддів, переважно за підозрою у вчиненні корупційних злочинів¹ (за ст. ст. 190, 258–3, 358, 368, 369 КК України). Відсутність звернення до Вищої ради правосуддя про надання згоди на затримання та/або утримання під вартою судді під час здійснення досудового розслідування злочинів проти правосуддя може бути пояснено небажанням осіб, що здійснюють досудове розслідування цієї категорії справ. Такий висновок базується на тому, що кількість зареєстрованих злочинів проти правосуддя, які вчиняються судьями, зростає. Так, за статистичною інформацією Генеральної прокуратури України зареєстровано злочинів, передбачених ст. 375 КК України (постановлення суддею (судьями) завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови): у 2015 р. — 206 (22 повідомлено про підозру); у 2016 р. — 174 (7 повідомлено про підозру); у 2017 р. — 285 (12 повідомлено про підозру)². Наявність звернень заступника Генерального прокурора — керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури пов'язується із специфічним профілем діяльності нового створеного органу.

Вищою радою правосуддя також здійснюється тимчасове відсторонення судді від здійснення правосуддя у зв'язку з притягненням до кримінальної відповідальності (ст. 63 Закону України «Про Вищу раду правосуддя»). Вища рада правосуддя може здійснити таке відсторонення

---

¹ Див.: Офіційний сайт Вищої ради правосуддя. URL : http://www.vru.gov.ua/content/file/Щорічна_доповідь_за_2017_рік_.pdf (дата звернення 28.02.2018).

² Див.: Офіційний сайт Генеральної прокуратури України. URL : <https://www.gp.gov.ua/ua/statinfo.html> (дата звернення 28.02.2018).

на термін не більше двох місяців на підставі вмотивованого клопотання Генерального прокурора або його заступника. На стадії судового провадження строк відсторонення встановлюється до набрання законної сили вироком суду або закриття кримінального провадження. Вища рада правосуддя розглядає клопотання про тимчасове відсторонення судді від здійснення правосуддя у зв'язку з притягненням до кримінальної відповідальності невідкладно, але не пізніше семи днів з дня надходження клопотання. У Щорічній доповіді Вищої ради правосуддя «Про стан забезпечення незалежності суддів в Україні» за 2017 рік зазначено, що у 2017 році Вища рада правосуддя розглянула 22 клопотання заступників Генерального прокурора про тимчасове відсторонення суддів від здійснення правосуддя у зв'язку з притягненням до кримінальної відповідальності. У 18 випадках Рада прийняла рішення про тимчасове відсторонення суддів від посади на строк з урахуванням процесуальних строків досудового розслідування¹. При цьому Рада суддів України звертала увагу про наявність дискреційних повноважень Вищої ради правосуддя щодо дисциплінарної відповідальності суддів². Викликає занепокоєння той факт, що дискреційні повноваження можуть стосуватися і повноважень Вищої ради правосуддя щодо інших її повноважень, які можуть впливати на прийняття рішень у кримінальних провадженнях.

Аналіз положень законодавства щодо притягнення судді (суддів) до кримінальної відповідальності за вчинення злочинів проти правосуддя вказує на наявність специфічних процедур при проведенні досудового розслідування та судового розгляду. Такі особливі процедури, передбачені КПК України, вказують на нерівність суддів, які підозрюються у вчиненні злочинів, у порівнянні з іншими підозрюваними (обвинуваченими). При цьому така необхідність викликана подоланням суддівської недоторканності та імунітету, який диктується статусом суддів і дозволяє бути незалежними при здійсненні правосуддя.

Так само окремо регулюється питання інформування державних та інших органів чи службових осіб про застосування запобіжного заходу, ухвалення вироку. За ст. 483 КПК України повідомляються щодо адвокатів — відповідні органи адвокатського самоврядування, а щодо інших категорій осіб, передбачених ст. 480 КПК України, — органи і службові особи, які їх обрали або призначили чи відповідають за заміщення їхніх посад.

Урахування того, що виявлення злочинів проти правосуддя має особливе ускладнення за умови їх учинення професійними учасниками судочинства (провадження), приводить до необхідності звернення до аналізу офіційних статистичних джерел інформації щодо результатів досудового

---

¹ Див.: Офіційний сайт Вищої ради правосуддя. URL : http://www.vru.gov.ua/content/file/Щорічна_доповідь_за_2017_рік_.pdf (дата звернення 28.02.2018).

² Там само.

розслідування або судового розгляду. Так, за статистичними даними Генеральної прокуратури України, судьями вчинено кримінальні правопорушення у сфері здійснення правосуддя, у тому числі постановлення завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови — 11 (2015 р.), 8 (2016 р.), 5 (2017 р.), хабарництва¹ за ст. ст. 368–370 КК України — 5 (2015 р.), 7 (2016 р.), 4 (2017 р.), інші кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності щодо здійснення правосуддя — 1 (2015 р.), 0 (2016 р.), 2 (2017 р.). Таким чином, статистична інформація Генеральної прокуратури України вже відносить до злочинів у сфері правосуддя більшу кількість злочинів, ніж передбачено розділом XVIII КК України. Це підтверджують і матеріали кримінальних проваджень, кваліфікація поведінки суддів за якими вказує, що метою вчинення таких злочинів була саме сфера правосуддя. Так, за клопотанням до Вищої ради правосуддя про тимчасове відсторонення судді м. Києва від здійснення правосуддя та долучених до нього матеріалів, з 18 жовтня 2017 р. на розгляді у Шевченківському районному суді м. Києва перебуває обвинувальний акт щодо обвинувачення судді у вчиненні злочинів, передбачених ч. 2 ст. 15, ч. 3 ст. 190 КК України. За матеріалами обвинувального акта суддя обвинувачувався в тому, що він, діючи умисно з корисливих мотивів, з метою незаконного заволодіння грошовими коштами потерпілого шляхом зловживання довірою, запевнив його у наявності дружніх стосунків (для впливу на прийняття потрібного рішення) із головою та судьями Київського апеляційного господарського суду, у провадженні яких перебувала на розгляді відповідна справа, а також судьями Вищого господарського суду України, та отримав від потерпілого грошові кошти, не маючи на меті фактично вчиняти такі дії². Такі очевидні зв'язки із сферою правосуддя прослідковуються і в інших кримінальних провадженнях, у яких обвинувачуються судді, в першу чергу щодо злочинів корупційної спрямованості, що в інших країнах прямо йменуються злочинами проти правосуддя.

На виявлення злочинів проти правосуддя, які вчиняються професійними судьями, можуть вказувати дані, опубліковані Верховним Судом України. Стан здійснення судочинства в Україні демонструє певні проблеми щодо якості роботи суддів. Так, апеляційною інстанцією були скасовані вирoki місцевих судів (за кількістю осіб) у 2015 р. — 5518 (з них: щодо істотних порушень вимог кримінального процесуального закону — 2972, неправильно застосовано закон про кримінальну

---

¹ У статистичних даних Генеральної прокуратури України мається на увазі дії, пов'язані з неправомірною вигодою.

² Рішення Вищої ради правосуддя «Про тимчасове відсторонення судді господарського суду міста Києва Головатюка Л. Д. від здійснення правосуддя у зв'язку з притягненням до кримінальної відповідальності» від 06.03.2018 р. № 711/0/15–18.

відповідальність — 970, наявна невідповідність призначеного покарання тяжкості кримінального правопорушення та особі обвинуваченого — 750, встановлено невідповідність висновків суду фактичним обставинам справи — 284); у 2016 р. — 5546 (з них: щодо істотних порушень вимог кримінального процесуального закону — 3078, неправильно застосовано закон про кримінальну відповідальність — 1024, наявна невідповідність призначеного покарання тяжкості кримінального правопорушення та особі обвинуваченого — 662, встановлено невідповідність висновків суду фактичним обставинам справи — 239)¹. Така суттєва різниця між наявною кількістю кримінальних проваджень, які розпочаті за ознаками вчинення злочинів проти правосуддя суддями, та скасованими вироками лише апеляційною інстанцією може вказувати на низький професійний рівень суддів, потребу підвищення кваліфікації суддів місцевих та/або апеляційних судів або вчинення злочинів проти правосуддя або пов'язаних із ними посягань на сферу правосуддя. Звичайно, що у цій ситуації обов'язок моніторингу таких вироків та інших судових рішень з метою виявлення злочинів проти правосуддя має бути покладено на спеціально уповноважену на це особу окремо створеного органу досудового розслідування (із забезпеченням механізму стримувань та противаг через контроль Вищої ради правосуддя).

Висновки. Дослідження проблем виявлення та розслідування злочинів проти правосуддя, що вчиняються професійними учасниками судочинства, уможливило висновок, що лише невелика частина з них виявляється та розслідується. Це пояснюється професійним та процесуальним статусом таких учасників судочинства (провадження), володінням ними правовими знаннями, перебуванням у сфері правосуддя та здійсненням професіональних функцій. Крім того, наявні стримування й противаги щодо забезпечення та охорони їх діяльності стають суттєвою проблемою у виявленні та розслідуванні злочинів проти правосуддя, що вчиняються професійними учасниками судочинства (провадження).

References

- Baev, O. Ya. (2013). *Metodycheskiye osnovy u tipovye prohrammy rassledovaniya prynuzhdeniya k dache pokazaniy*. Moskva: Yurlytynform [in Russian].
- Knyzhenko, O. S. (2016). Osoblyvosti rozsliduvannia zlochiniv proty pravosuddia, shcho vchyniautsia shliakhom porushennia poriadku vidbuvannia pokarannia abo poperednoho uviaznennia. *Forum prava*. № 3 [in Ukrainian].
- Mustafaev, M. Kh. (2011). Krymynalystycheskaia kharakterystyka prestupnoi deiatelnosti protiv pravosudyia, sovershennoi rabotnykami pravookhranytelnykh orhanov. *Problemy v rossiyskom zakonodatelstve*. № 5 [in Russian].

---

¹ Офіційний сайт Верховного Суду України. URL : [http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/7864c99c46598282c2257b4c0037c014/06eaa6c32d8de08ac22580e400490afc/\\$FILE/Статистичний%20збірник%202016.pdf](http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/7864c99c46598282c2257b4c0037c014/06eaa6c32d8de08ac22580e400490afc/$FILE/Статистичний%20збірник%202016.pdf) (дата звернення 28.02.2018).

- Ofitsiyni sait Heneralnoi prokuratury Ukrainy.* (02.09.2019). Otrymano z <https://www.gp.gov.ua/ua/statinfo.html> [in Ukrainian].
- Ofitsiyni sait Verkhovnoho Sudu Ukrainy* (02.09.2019). Otrymano z [http://http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/7864c99c46598282c2257b4c0037c014/06eaa6c32d8de08ac22580e400490afc/\\$FILE/Статистичний_збірник%202016.pdf](http://http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/7864c99c46598282c2257b4c0037c014/06eaa6c32d8de08ac22580e400490afc/$FILE/Статистичний_збірник%202016.pdf) [in Ukrainian].
- Ofitsiyni sait Vyshchoi rady pravosuddia.* (02.09.2019). Otrymano z http://www.vru.gov.ua/content/file/Щорічна_доповідь_за_2018_рік.pdf [in Ukrainian].
- Ofitsiyni sait Vyshchoi rady pravosuddia.* (02.09.2019). Otrymano z www.vru.gov.ua/content/file/Щорічна_доповідь_за_2017_рік_.pdf [in Ukrainian].
- Osoblyvosti dosudovoho rozsliduvannia shchodo okremoi katehorii osib. naukovo-metodychni rekomendatsii* (2017). Kharkiv: KhNUVS [in Ukrainian].
- Rukovodstvo dlia sledovatelei* (1997) / pod red. N. A. Selyvanova, V. A. Snetkova. Moskva: YNFRA-M [in Russian].

М. В. Шепитько

ПРОБЛЕМЫ ВЫЯВЛЕНИЯ И РАССЛЕДОВАНИЯ ПРЕСТУПЛЕНИЙ ПРОТИВ ПРАВОСУДИЯ, СОВЕРШАЕМЫХ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫМИ УЧАСТНИКАМИ СУДОПРОИЗВОДСТВА

Исследованы проблемы выявления и расследования преступлений против правосудия, совершаемых профессиональными участниками судопроизводства. Совершение этих преступлений судьей, прокурором, адвокатом или другим профессиональным участником процесса существенно повышает степень общественной опасности, а также усложняет само обнаружение такого преступного поведения и последующее расследование. Это вызвано специальным профессиональным статусом таких лиц, включением их в досудебные и судебные процедуры, повседневную работу с коллегами, которые в будущем должны выявлять и расследовать преступления против правосудия. Именно поэтому в статье обращено внимание на имеющиеся особые процедуры и проблемы расследования преступлений против правосудия, совершенные профессиональными участниками судопроизводства.

Особое внимание уделено особенностям процедур, связанных с необходимостью следственных органов во взаимодействии с Высшим советом правосудия, который уполномочен соотвествующим законом выполнять функции по отстранению судей от осуществления правосудия, дачу согласия на задержание судьи и пр. Важным также является необходимость уведомления судьи о подозрении, что осуществляется Генеральным прокурором либо его заместителем. Интересным является и то, что прямое требование закона иногда нарушаются путем его игнорирования представителями правоприменительных органов, что влечет за собой различные последствия (по примерам, приведенным у статье).

Ключевые слова: преступления против правосудия, выявление преступлений, расследование преступлений, профессиональный участник судопроизводства, судья, прокурор, адвокат, процессуальное законодательство.

M. Shepitko

PROBLEMS OF DETECTION AND INVESTIGATION OF CRIMES AGAINST JUSTICE COMMITTED BY PROFESSIONAL PARTICIPANTS OF LEGAL PROCEEDINGS

The problems of detecting and investigating crimes against justice committed by professional participants in legal proceedings were researched. The commission of these crimes by a judge, prosecutor, lawyer or other professional participants in the legal proceedings significantly increases the degree of public danger, and also complicates the detection of such criminal behavior and subsequent investigation. This is due to the special professional status of such persons, their inclusion in pre-trial and judicial procedures, daily work with colleagues, who in the future should identify and investigate crimes against justice. That is why the article draws attention to the existing special procedures and problems of investigating crimes against justice, provided for professional participants in legal proceedings (production).

Particular attention was paid to the peculiarities of the procedures related to the need for investigating authorities in cooperation with the High Council of Justice, which is authorized by the relevant law to carry out the functions of removing judges from administering justice, giving consent to detain a judge, etc. It is also important to notify the judge of the suspicion that the General the prosecutor or his deputy. Also important is the need to notify the judge of a suspicion that the Attorney General or his deputy is conducting. It was also interesting that the direct requirement of the law is sometimes violated by ignoring it by representatives of law enforcement bodies, which entails various consequences (for the examples given in the article).

Keywords: crimes against justice, crime detection, crime investigation, professional participant in legal proceedings, judge, prosecutor, lawyer, procedural legislation.

Надійшла до редколегії 28.08.2019